

DD

- 4 APR. 2012

OSLO TINGRETT

DOM

Avsagt: 02.04.2012 i Oslo tingrett,
Saksnr.: 11-195414TVI-OTIR/03
Dommer: Tingrettsdommer Kristin Barth-Larsen
Saken gjelder: Misligholdt pensjonsavtale, krav om erstatning

Jan Otto Hauge

Advokat Andreas Galtung

mot

Journalisten Ba

Advokat Kristin Hegstad

DOM

Saken gjelder krav om erstatning for misligholdt pensjonsavtale.

Sakens bakgrunn

Jan Otto Hauge var i flere år ansatt som redaktør i Journalisten BA (Journalisten), et fagblad utgitt av Norsk Journalistlag (NJ). NJ er en arbeidstakerorganisasjon hvor de fleste av landets journalister er medlemmer.

I februar 2002 oppsto det tvist mellom Hauge og arbeidsgiver som endte med at partene inngikk en sluttavtale 8. mars 2002. Hauge var da 56 år og langtidssykemeldt grunnet hjerteproblemer. Begge parter hadde advokatbistand ved avtaleinngåelsen og avtalen består av 10 punkter.

Tvisten gjelder tolkning av avtalens punkt 3, som lyder slik:

" 3. Journalisten opprettholder innbetaling av Hauges pensjonspremie til Journalistens kollektive pensjonsordninger frem til tidspunkt for alderspensjonering. Pensjonsgrunnlaget reguleres årlig i takt med konsumprisindeksen. "

Hauge ble uføretrygdet 1. desember 2002. Dette innebar at Journalisten i henhold til den kollektive pensjonsavtalen ikke lenger skulle innbetale forsikringspremie for Hauge, og første setning i avtalen ble derfor ikke aktuell etter tidspunktet for uførhet. Partene var under hovedforhandlingen enige om at dette ikke får betydning for rettens vurdering fordi utbetalingene ved uførepensjon uansett er de samme som ved alderspensjon.

Det er dermed sluttavtalens punkt 3 siste setning partene er uenige om tolkningen av.

Det er ubestridt at Journalisten, etter inngåelsen av sluttavtalen med Hauge, endret sin kollektive pensjonsavtale. Da sluttavtalen ble inngått gjaldt avtale av 7. november 1997 med UNI Storebrand Livsforsikring AS. Det fremgår av punkt 8 i denne at forsikringsselskapets andel av pensjoner under utbetaling årlig skal reguleres med 80 % av konsumprisindeksen (KPI).

Endringen i den kollektive pensjonsordningen var en følge av at lov om foretakspensjon ble innført. Loven trådte i kraft 1. januar 2001 og hadde overgangsordninger frem til 1. januar 2003. Endringen hva gjelder regulering av pensjoner under utbetaling ble gjennomført for ansatte i Journalisten fra 18. desember 2002, og innebar blant annet at pensjoner under utbetaling skal reguleres i tråd med lovens minimumskrav. Det er ubestridt at dette innebærer en noe svakere regulering enn i den opprinnelige avtalen.

Hauge fremsatte i epost av 18. januar 2010 krav om etterbetaling etter misligholdt pensjonsavtale overfor Journalisten. Kravet ble avvist i brev av 4. mars 2010. Det var deretter en del korrespondanse mellom partene og deres prosessfullmektiger. Stevning ble inngitt 1. desember 2011.

Saksøkerens påstandsgrunnlag

Saksøkeren har anført at ordlyden i sluttavtalen må forstås som om Journalisten var ansvarlig for at hans fremtidige pensjons**utbetalinger** ble regulert i tråd med 100 % av KPI. En slik forståelse er i tråd med partenes intensjoner ved avtaleinngåelsen som var å sikre Hauge stabilitet og forutsigbarhet i forhold til fremtidig pensjon.

Subsidiært anføres at Journalisten uansett ikke hadde anledning til å endre den kollektive pensjonsavtalen med bindende virkning overfor Hauge. Begge parter var gjennom lokalavtalen bundet av "Journalistavtalen". Pensjons**utbetalingene** skal således reguleres med 100 % av KPI frem til alderspensjon inntreffer, deretter skal alderspensjonen reguleres med 80 % av KPI.

Endringen av den kollektive pensjonsavtalen er uansett i strid med lov om foretakspensjon § 5-8 og kan ikke gjøres gjeldende overfor Hauge.

Atter subsidiært anføres at Huges pensjons**utbetalinger** skal oppreguleres med 80% av KPI fra og med 1. desember 2002 som er tidspunktet fra når uførhet inntrådte. Dette er i tråd med den opprinnelige kollektive avtalen.

Det er krevd erstatning for differansen mellom det saksøkeren mener å ha krav på etter sluttavtalen og faktisk utbetalt pensjon. Dette utgjør prinsipielt lidt tap med kroner 105 000 og fremtidig tap med kroner 306 000.

Saksøkerens påstand:

1. Journalisten v/styreleder dømmes til å betale Jan Otto Hauge erstatning for lidt tap, fastsatt etter rettens skjønn, oppad begrenset til kr. 105.000,-- kroneretthundreogfemtusen0/00.
2. Journalisten v/styreleder dømmes til å betale Jan Otto Hauge erstatning for fremtidig tap, fastsatt etter rettens skjønn oppad begrenset til kr. 306.000,-- kronertrehundreogsekstusen0/00.
3. Journalisten v/styreleder dømmes til å erstatte Jan Otto Huges omkostninger i anledning saken.

Saksøktes påstandsgrunnlag

Kravet om erstatning har ingen forankring i sluttavtalen. Sluttavtalen fastslår at pensjons**grunnlaget** skal reguleres i takt med KPI og sier intet om hvordan pensjoner under

utbetaling skal reguleres. Pensjoner under utbetaling reguleres i henhold til bestemmelsene i den kollektive pensjonsordningen.

Den omstendighet at sluttavtalens bestemmelser om premieinnbetalinger fra Journalisten ikke ble aktuell fordi Hauge ble uføretrygdet har under ingen omstendigheter påført Hauge noe økonomisk tap.

De endringer som ble gjort i den kollektive ordningen var en konsekvens av innføring av lov om foretakspensjon, og er lovlig gjennomført. Endringene har uansett ingen betydning for Hauges rettigheter i henhold til sluttavtalen.

Dersom Hauge mener inngåelsen av ny kollektiv pensjonsavtale er i strid med tariffavtale kan dette ikke avgjøres av tingretten, men må eventuelt bringes inn for Arbeidsretten.

Saksøktes påstand:

1. Journalisten BA frifinnes.
2. Journalisten BA tilkjennes saksomkostninger.

Retten vurdering

Hovedspørsmålet i saken er om sluttavtalen gir Hauge rett til regulering av pensjons*utbetalingene* i tråd med KPI.

Sluttavtalens punkt 3 har som nevnt følgende ordlyd:

" 3. Journalisten opprettholder innbetaling av Hauges pensjonspremie til Journalistens kollektive pensjonsordninger frem til tidspunkt for alderspensjonering. Pensjonsgrunnlaget reguleres årlig i takt med konsumprisindeksen."

Retten finner ingen holdepunkter i ordlyden for at *utbetalingene* av pensjon skal KPI-reguleres. Hvordan dette skal skje fremgår imidlertid i den kollektive pensjonsavtalen. Der er det også definert hva som menes med pensjonsgrunnlag. Punkt 4 første avsnitt i denne avtalen lyder slik:

"Pensjonsgrunnlaget er årlig lønn, samt tillegg som skal være med i følge forskrifter til "Regler om private tjenstepensjonsordninger" § 6, begrenset oppad til det til enhver tid høyest tillatte pensjonsgrunnlag etter ovennevnte reglers § 5. Overtidsgodtgjørelse og andre varierende eller midlertidige tillegg medregnes ikke."

Den kollektive avtalens eksistens var vel kjent for partene og deres advokater da sluttavtalen ble inngått. Retten legger til grunn at det ville vært naturlig å ta inn et punkt om dette i sluttavtalen dersom man ønsket å fravike den kollektive avtalen.

Sluttavtalens ordlyd er etter rettens syn klar og etterlater ingen tvil om at det er pensjonsgrunnlaget som årlig skal reguleres i tråd med KPI.

Retten finner heller ikke grunnlag for at en KPI- regulering av pensjonsutbetalingene kan innfortolkes i sluttavtalen. Saksøkeren har anført at formålet med avtalen tilsier en slik tolkning fordi avtalen ellers blir uten mening.

Partene er enige om at avtalens formål var å sikre Hauge stabilitet og forutsigbarhet i forhold til fremtidige pensjonsrettigheter og at han i den grad det var mulig skulle stilles i tilnærmet i samme situasjon som om han hadde blitt stående i stillingen.

Retten finner det mest sannsynlig at det ble avtalt regulering av Hauges pensjonsgrunnlag i tråd med KPI nettopp for å sikre at dette formålet ble oppfylt. For at Hauges lønn ved fratredelsen ikke skulle bli frosset på det nivå den da var, er det logisk at det ble avtalt en regulering av pensjonsgrunnlaget i tiden frem til pensjonsalder og at denne ble knyttet opp til utviklingen i KPI.

Som nevnt innledningsvis har det ingen betydning at Hauge kort tid etter inngåelsen av sluttavtalen ble erklært ufør, all den tid pensjonsutbetalingene som uførepensjonist og alderspensjonist er de samme.

Retten har etter dette kommet til at sluttavtalen ikke omhandler hvordan Hauges pensjonsutbetalinger skulle reguleres.

Saksøkeren har subsidiært anført at Journalisten ikke kunne inngå en ny kollektiv pensjonsavtale med bindende virkning for Hauge.

De ansatte i Journalisten var i 2002 tilsluttet arbeidstakerorganisasjonen NJ. I 2002 hadde NJ en såkalt "husordning", beskrevet som et ensidig godt tilbud til alle medlemmer om å delta i en kollektiv pensjonsordning, altså ikke en fremforhandlet avtale.

Da Lov om foretakspensjon (LFP) trådte i kraft 1. januar 2001 måtte den eksisterende ordningen justeres innen en overgangsfrist på to år for å bli tilpasset lovens bestemmelser. Det er ikke bestridt at endringene for Journalistens del ble gjennomført innen fristen.

Endringen hva gjelder regulering av pensjoner under utbetaling ble gjennomført fra 18. desember 2002.

Retten tar utgangspunkt i Høyesteretts avgjørelse i Rt-2010-412 hvor det fremgår at det rettslige utgangspunkt er at arbeidsgiver kan gjøre endringer i en kollektiv

pensjonsordning, og at det må foreligge holdepunkter av en viss vekt som tilsier at arbeidstakere har rettigheter som er til hinder for endring, se særlig avsnitt 37.

Sluttavtalen mellom Hauge og Journalisten regulerer ikke spørsmålet om endring i den kollektive pensjonsordningen.

Saksøkeren har anført at begge parter gjennom lokalavtalen var bundet av "Journalistavtalen" og at arbeidsgiver derfor ikke ensidig kunne endre den kollektive avtalen.

Saksøkte har anført at den nye ordningen er lovlig innført og at et eventuelt brudd på tariffavtale uansett ikke kan avgjøres av tingretten men må bringes inn for Arbeidsretten.

Retten finner ingen holdepunkter for at den nye ordningen ikke er lovlig innført overfor Hauge. Det er ikke bestemmelser i sluttavtalen som tilsier at han - på dette punkt - skal behandles annerledes enn de andre ansatte i Journalisten. Retten har ved vurderingen lagt vekt på styreleder Thomas Spence sin partsforklaring. Han forklarte at den opprinnelige kollektive pensjonsavtalen var en avtale NJ ensidig tilbød sine medlemmer, og at avtalen ikke var fremforhandlet mellom arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjonene. I motsetning til det som er tilfellet i dag var det den gang heller ingen plikter knyttet til drøftinger med de ansatte/organisasjonene.

Det har også formodningen mot seg at Journalisten ved inngåelse av sluttavtalen med Hauge skal ha fraskrevet seg muligheten til å gjøre endringer i den kollektive avtalen uten å regulere dette nærmere.

Retten har forståelse for Hauges forventning om opprettholdelse av den opprinnelige ordningen – slik tilfellet også var i den nevnte avgjørelsen fra Høyesterett, se særlig avsnitt 51, - men finner ikke grunnlag for at dette gir ham et rettskrav på å bli behandlet etter den tidligere ordningen.

Retten finner ut fra bevisførselen heller ikke holdepunkter for at den som underskrev endringene på vegne av Journalisten ikke hadde fullmakt til dette. Det er også ved denne vurderingen lagt vekt på partsforklaringen fra styreleder Thomas Spence. Spence forklarte at endringene var besluttet av generalsekretæren og at hun som underskrev på Journalistens vegne hadde fullmakt til dette.

Endringene i den kollektive avtalen er heller ikke i strid med LFP § 5-8. NJ hadde en såkalt "husordning" som ikke var omfattet av loven og pliktene etter loven oppsto først ved innføring av den nye ordningen.

Det foreligger etter dette ikke et brudd på sluttavtalen og det er ikke grunnlag for erstatningsansvar. Journalisten BA blir å frifinne.

Saksomkostninger

Journalisten BA har vunnet saken og har krav på full erstatning for sine sakskostnader fra motparten, jf tvisteloven § 20-2 første og annet ledd.

Advokat Kristin Hegstad har fremlagt omkostningsoppgave på totalt kroner 133 387 til dekning av salær. Av dette utgjør kroner 26 677 mva. Motparten har ikke hatt innsigelser til oppgaven. Retten finner at oppgaven gir uttrykk for rimelige og nødvendige kostnader og legger denne til grunn, jf tvisteloven § 20-5.

DOMSSLUTNING

1. Journalisten BA frifinnes.
2. Journalisten BA tilkjennes saksomkostninger med kroner 133 387 – etthundreogtrettitretusentrehundreogåttisju.

Retten hevet

Kristin Barth-Larsen

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker vedlegges.